

HANKKEEN LOPPURAPORTTI

Liite kehittämishankkeen maksamis-
lomakkeeseen 316_01

EUROOPAN YHTEISÖ
Euroopan maatalouden ohjaus-
ja tukirahasto

Pohjois-Pohjanmaa
Työvoima- ja elinkeinokeskus

Hankkeen nimi Turvallinen kumppani - yhteisöterveydenhuolto naudanlihantuotannossa		Hankkeen numero 1138	POHJOIS-POHJANMAAN TE-KESKUS Saap 01.04.2003
Hankkeen diaarinumero 2061/3510-2000		Dnro Käsitt.	
Hankkeen toteuttaja A-Tuottajat Oy		Yhteyshenkilö Pirjo Aho	
Lähiosoite PL 147		Puhelin 017-156260	Fax 017-156409
Postinumero 70101	Postitoimipaikka Kuopio	Sähköposti pirjo.aho@a-tuottajat.fi	

Hankkeen toteutusaika	1.8.2000-31.12.2002
-----------------------	---------------------

Ohjelma	
Alma	
Tavoite 1	Pohjois-Suomi

1. HANKKEEN HENKILÖT (hankkeessa mukana olleet)

Nimi	Tehtävänimike ja vastuualue
Aho Pirjo	projektieläinlääkäri 08/00-04/01, projektipäällikkö 04/01-12/02
Herva Tuomas	projektieläinlääkäri 04/01-12/02
Kaimio Iris	hyvinvointivastaava 06/01-10/01
Munsterhjelm Camilla	projektieläinlääkäri 08/01-12/02
Seppänen Virpi	hyvinvointivastaava 06/01-03/02
Tiilikainen Marjo	projektiagrologi 08/00-11/00
Tuovinen Veikko	projektipäällikkö 08/00-03/01, sikaosion osalta myös 04/01-12/02

2. HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ

Puheenjohtaja sihteeri ja jäsenet	Organisaatio
Kaikkonen Jukka, pj.	Naudanlihantuottaja, Nilsia
Rönkkö Kaisa vj.	Promilk, Lapinlahti
Aho Riitta	Lääninhallitus, Oulu
Kortesniemi Pirjo	Eläintautien Torjuntayhdistys ry., Seinäjoki
Kurtelius Eero	Sianlihantuottaja, Sonkajärvi, 03/01 lähtien
Kärkkäinen Pekka	Pohjois-Savon TE-keskus, Kuopio
Lukkarinen Ilpo	Promilk, Lapinlahti, 09/01 saakka
Aho Pirjo	A-Tuottajat Oy
Poikolainen Kaisa	A-Tuottajat Oy
Tuovinen Veikko	A-Tuottajat Oy
Sihteerinä on toiminut kokouksessa mukana ollut projektieläinlääkäri tai hyvinvointivastaava	

3. HANKKEEN YHTEISTYÖTAHOT

Hankealueen naudan- ja sianlihantuottajat ja lypsykarjat
Hankealueen eläinlääkärit

Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos (EELA)

Eläintautien Torjuntayhdistys (ETT ry)

Kansallinen Eläinterveydenhuolto (ETU)

Tarkastuseläinlääkärit, Elintarvikevirasto (EVI)

Vetcare Oy

4. SAAVUTETUT TAVOITTEET SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN

(Toteumatiedot tukipäätöksessä vahvistetuista indikaattoreista esitetään internetissä olevilla toimenpidekohtaisilla kehittämishankerahakemuksen (Liro 306) liitelomakkeilla) (Muut lisäselvitykset erillisillä liitteillä)

Terveydenhuoltosuunnitelmat nautanlihaa tuottavilla tiloilla: pilottikäynnit (51 kpl) tehty vv. 1999-2000, mallit laadittu, julkaistu marraskuussa 2000, eläinlääkärit (yhteensä 68 kpl, Pohjois-Pohjanmaan eläinlääkäreitä 14 kpl) ja tuottajia koulutettu terveydenhuoltosuunnitelmien tekemiseen. Koulutusmateriaali on ollut käytössä myös mmm:n järjestämässä kansallisessa terveydenhuoltokoulutuksessa v. 2001. Terveydenhuoltosuunnitelmia laadittu vv. 2000-2002 147 kpl (Pohjois-Pohjanmaa 40 kpl), hankesuunnitelman tavoite oli yhteensä 500 suunnitelmaa. Terveydenhuoltosuunnitelmat tulossa käyttöön sekä A-Tuottajien laatuohjelmien avulla keväällä 2003 että kansallisessa terveydenhuollossa.

Kolostrometrin käyttökoe: tehty v. 2000, tuloksista raportoitu koulutustilaisuuksissa vv. 2000-2002.

Nupoutukset: Nupoutusopas laadittu ja julkaistu vuonna 1999. Otettu käyttöön nupoutuslisä vuonna 2001. Nupoutusten voimakas lisääntyminen on tapahtunut osana ternivasikoiden terveydenhuoltoa, jossa on suositeltu ternivasikoiden nupoutusta eräkohtaisen eläinlääkärintarkastuksen yhteydessä. Nupoutuksia tehdään Pohjois-Pohjanmaalla ternivasikoiden välitysoosuuden ja ternikasvattamoiden tunnetun nupoutuskäytännön perusteella 40-50%:lle kaikista välitysvasikoista ja noin 80%:lle ternivasikkana välitetyistä vasikoista.

Nautojen kolmivaihekasvatuksen terveydenhuollon suunnittelu: Ternivasikoiden osuus kaikista välitysvasikoista on A-Tuottajissa vuoden 2002 lopussa noin 60%. Vasikkakasvattamon eräkohtainen terveydenhuoltokäytäntö on käytössä lähes kaikissa vasikoita myyvissä vasikkakasvattamoissa. Mallia on kehitetty jatkuvasti tiedon karttuessa. Terveydenhuoltokäytännön avulla eläinlääkärit, tilat ja teurastamon eläinterveydenhuolto on saanut runsaasti tietoa ja kokemusta pikkuvasikoiden sairauksista, kuolinsyistä ja niiden ennaltaehkäisystä. Ternivasikoiden hyvät kasvutulokset (päiväkasvun nousu 550 g:sta keskimäärin 900-1000 g:aan) ja alentunut vasikkakuolleisuus (arvioidusta 6-7%:sta noin 4%:iin, parhaimmissa välikasvattamoissa 1%:iin) on jatkuvasti lisännyt lihanaudan kasvattajien kiinnostusta ternivasikkakasvatukseen joko kasvattamalla niitä itse tai ostamalla välikasvatettuja vasikoita. Pohjois-Pohjanmaalla säännöllisen terveydenhuollon piirissä on noin 80% ternivasikoista (vrt. nupoutus). A-Tuottajilla ternivasikoita kasvattavia tiloja oli Pohjois-Pohjanmaalla vuoden 2002 lopussa 26 kpl.

Pälvisilsasaneeraukset nautatiloilla: Pälvisilsa on ihmisiin ja nautoihin tarttuva ihosien aiheuttama sairaus. Pälvisilsasaneerauksiin ilmoittautuneita tiloja oli vv. 1999-2002 koko hankealueella 64 kpl. Näistä rokotuksia tehtiin 53 tilalla. Pohjois-Pohjanmaalla tehtiin rokotuksia 10 tilalla. Rokotusten teho on ollut hyvä. 38 tilalla oireita ei ole todettu oireita rokotusten aloittamisen jälkeen, 9:llä niitä on todettu vielä ensimmäisenä vuonna, yhdellä tilalla rokottamattomissa eläimissä kahtena rokotusten jälkeisenä vuonna. Yhdellä lypsykarjatilalla oireita on esiintynyt rokotusohjelmasta huolimatta. Neljällä tilalla rokotukset on aloitettu loppuvuonna 2002, joten tuloksia ei ole vielä käytettävissä. Pälvisilsan hävittäminen on otettu sekä lypsykarjojen että lihanautojen kansallisen terveydenhuollon tavoitteisiin, ja projektista saatuja kokemuksia voidaan käyttää valtakunnallista saneerausohjelmaa suunniteltaessa.

Salmonellakartoitus ja salmonellan esiintyvyyden seuranta: Välitysvasikoita myyvien tilojen ja vertailevasti teuras- ja välitysaautojen salmonellakartoitus tehtiin vuonna 2000. Tulosten perusteella (salmonellan esiintyvyys tiloilla 0.14%) voitiin luopua välitysvasikoita myyvien tilojen säännöllisestä salmonellaseurannasta, jolla saavutettiin säästöä tuottajille arviolta 500 000 mk/vuodessa. Seuranta on jatkettu vv. 2001 ja 2002 suunnitelman mukaisesti teuras- ja välitysaautoista. Näistä ei ole todettu positiivisia näytteitä.

BVD-selvitys ja saneeraukset emolehmätiloilla: Kartoituksessa luotiin malli, jolla teurastamoilla otettavat EU-kartoituksiin kuuluvat liharajan verinäytteet voidaan entistä paremmin kohdentaa juuri emolehmätiloille. Osa kartoitukseen kuuluvista näytteistä jouduttiin kuitenkin hakemaan tiloilta elävistä eläimistä. Teurasverinäytteitä saatiin 113 tilalta ja elävistä eläimistä 40 tilalta entisen Lihakunnan hankinta-alueella. Tutkimuksessa kahdella tilalla todettiin BVD-vasta-aineita, mutta viruserittäjiä ei todettu. Tällä perusteella hankealueen (mukaan lukien Pohjois-Pohjanmaa) emolehmätiloilla ei ollut todettavissa aktiivista BVD-tartuntaa. BVD:n hävittäminen Suomen nautakarjoista on myös kansallisen terveydenhuollon tavoitteena. Tässä suhteessa hanke on ollut edelläkävijä, ja saatuja tietoja ja kokemuksia voidaan käyttää hyödyksi myös kansallisella tasolla. BVD:n seuranta jatketaan teurastamolla otettavien verinäyttein.

Paratuberkuloosiselvitys emolehmätiloilla: Paratuberkuloosin esiintyvyys emolehmätiloilla selvitettiin yhteistyössä Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksen kanssa. Taudin diagnostiikka ja vastustaminen on erittäin ongelmallista. Ulostenäytteitä kerättiin 39 emolehmätilalta (15-20 näytettä/tila). Näytteiden diagnostiikka on hidasta ja paljon työtä vaativaa. Tulosten käsittely on EELA:ssa osittain kesken ja tulokset julkaistaan yhdessä EELA:n tutkijoiden kanssa. Tässä vaiheessa voidaan tutkimusten perusteella todeta paratuberkuloosi-infektiota esiintyvän vähäisissä määrin Suomessa. Tehty selvitys on tukenut paratuberkuloosidiagnostiikan kehittämistä Suomessa ja antanut tärkeää tietoa taudin esiintyvyydestä maassamme. Hankkeen projektieläinlääkäri ja projektipäällikkö ovat myös osallistuneet paratuberkuloosin riskinarvioinnin asiantuntijaryhmän työskentelyyn.

Sisäloisselvitys emolehmätiloilla: Sisäloisten esiintyvyys emolehmätilojen vasikoilla selvitettiin paratuberkuloosiselvityksen yhteydessä loppuvuonna 2000. Silloin tutkittiin 132 ulostenäytettä 28:lta satunnaisotannalla valitulta emolehmätilalta. Loisia esiintyi kaikilla tutkituilla tiloilla ja yhteensä 119 näytteessä oli loismunia. Näytteistä 77%:ssa oli sukkulamadon (*Trichostrongylidae* sp.) munia ja 36%:ssa *Nematodirus* sp. -munia.

Hyvinvointiohjelma: nautojen ja sikojen hyvinvointi-indeksien kehittäminen sekä tuottajien, eläinlääkäreiden ja eläinkuljettajien koulutus tehty suunnitelman mukaisesti. Hyvinvointisuunnitelmia laadittu yhteensä 23 kpl (siat) ja 47 kpl (naudat), hankesuunnitelmassa yhteensä 50 kpl. Näistä Pohjois-Pohjanmaan osuus on 19 (siat) ja 19

(naudat). Hyvinvointi-indeksistä on raportoitu Tuotantoeläinlääkäripäivillä 02/2003 ja siitä julkaistaan artikkeli Suomen Eläinlääkärilehdessä 02/2003.

Terveet jalat – ehjä häntä, sikojen hännänpurennan ja niveltulehdusten vähentäminen: erillinen raportti.

5. KESKEINEN TOIMINTA HANKKEEN TOTEUTUSAIKANA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Terveystuotosuunnitelmat naudanolijaa tuottavilla tiloilla: mallin laatiminen, mallin julkaiseminen ja eläinlääkäreiden ja tuottajien koulutus mallin toteutukseen, toteutettu v. 2000-2002.

Kolostrometrin käyttökoe ja tulosten julkaiseminen koulutustilaisuuksissa, toteutettu v. 2000

Nupoutusten lisääminen. Yhdistetty kolmivaihekasvatuksen terveydenhuollon suunnitteluun ja toteutukseen, toteutettu v. 2000-2002.

Nautojen kolmivaihekasvatuksen terveydenhuollon suunnittelu ja edelleen kehittäminen. Eläinlääkäreiden ja tilojen ohjaus eräkohtaisten terveydenhuoltokäyntien toteutukseen välikasvattamoissa ja ternivasikoita vastaanottavissa lihanautakasvattamoissa. Toteutettu v. 2000-2002.

Pälvisilsasaneeraukset naudatiloilla. Saneeraukset laajennettu myös lihanautakasvattamoihin. Toteutettu v. 2000-2002. Tulokset julkaistu v. 2002.

Salmonellakartoitukset ja esiintyvyyden seuranta. Toteutettu v. 2000-2002.

BVD-selvitys ja BVD-saneeraukset emolehmätiloilla. Näytteiden tutkimus tehty yhteistyössä tarkastuseläinlääkäreiden (EVI) ja EELAn kanssa. Tulokset julkaistu. Toteutettu v. 2000-2002.

Paratuberkuloosiselvitys emolehmätiloilla. Näytteiden tutkimus ja tulosten raportointi yhteistyössä EELA:n kanssa. Näytteiden otto ja tutkimukset toteutettu v. 2000-2002. Tulosten raportoinnin päävastuu EELA:lla.

Sisäloisselvitys emolehmätiloilla. Näytteet otettu yhdessä paratuberkuloosinäytteiden kanssa v. 2000. Tulokset julkaistu v. 2002.

Hyvinvointiohjelma. Hyvinvointi-indeksit naudoille ja sioille laadittu ja testattu v. 2001-2002. Tulokset julkaistaan v. 2003. Hyvinvointikoulutus toteutettu v. 2001-2002. Hyvinvointisuunnitelmat tiloille (sioille 23 kpl ja naudoille 47 kpl) laadittu v. 2001-2002.

Terveet jalat –ehjä häntä. Erillinen raportti.

6. SAAVUTETUT TULOKSET JA VAIKUTUKSET HANKKEEN AIKANA

(Loppuarvio hankkeen ympäristövaikutuksista ja sosiaalisista vaikutuksista esitettävä internetissä olevalla kehittämishankkeen (Lnro 306) liitelomakkeella) (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Terveystuotosuunnitelmien mallittaminen ja eläinlääkärien ja tuottajien koulutus: Eläinlääkäreiden tietoa ja taitoa naudanolijaa tuottavien tilojen terveydenhuoltosuunnitelmien laatimiseen on lisätty koulutuksella ja tukemalla suunnitelmien tekoa sekä neuvonnallisesti että taloudellisesti. Koulutusmateriaalia on hyödynnetty maa- ja metsätalousministeriön kansallisessa terveydenhuoltokoulutuksessa. Terveydenhuollon pilottikäyntien yhteydessä tehty välitysvasikkaselvitys johti päiväkasvulisan käyttöönottoon välitysvasikoiden hinnoittelussa.

Kolostrometrin käyttökokeen tuloksia on hyödynnetty pikkuvasikoiden sairauksien neuvonnassa.

Nupoutukset on otettu osaksi kolmivaihekasvatuksen terveydenhuoltoa. Nupoutuksia tehdään eläinlääkärin toimesta tai valvonnassa lähes kaikissa suurimmissa ternivasikkakasvattamoissa. Teurastamossa otettu käyttöön välitysvasikoiden nupoutuslisä, mikä osaltaan tukee nupoutusten määrän kasvua. Nupoutus helpottaa eläinten käsittelyä ja lisää työturvallisuutta, vähentää eläinten toisilleen aiheuttamia vammoja ja vuotavaurioita sekä navettarakenteiden rikkoutumista.

Kolmivaihekasvatuksen terveydenhuolto. Eläinlääkärin eräkohtainen terveydenhuoltokäynti toteutuu lähes kaikissa suuremmissa ternivasikkakasvattamoissa. Eläinlääkärien ja teurastamon neuvonnan tietoa vasikkasairauksien hoidosta ja ehkäisystä on voitu jatkuvasti hankkeen aikana lisätä ternivasikoiden terveydenhuollosta kertyvän tiedon avulla.

Pälvisilsasaneerausten avulla on vähennetty pälvisilsasta kärsivien tilojen määrää noin 50:llä. Tulokset näkyvät hankealueella mm. pälvisilsatartunnan harvinaistumisena A-Tuottajien vasikkavälityksessä. Pälvisilsan hävittäminen maasta edellyttää kuitenkin kansallisia toimia.

Salmonellaseurannassa todettujen salmonellatartuntojen määrä on edelleen pysynyt alhaisena. Vuosittain tuottajille kertyy säästöä yhteensä noin 70 000 euroa salmonellatutkimusten vähentämisestä.

BVD-kartoitus emolehmätiloilla osoitti, että entisen Lihakunnan alueen emolehmätiloilla ei ollut todettavissa aktiivista BVD-tartuntaa. Lihakarjosten EU-kartoituksiin kuuluva BVD-tutkimus voitiin aiempaa paremmin kohdistaa juuri emolehmätiloille. Tehokasta seurantaa tulee tehdä jatkuvasti emolehmätilojen lisääntyneen eläinkauden vuoksi. BVD:n hävittäminen on otettu myös kansallisen terveydenhuollon (ETU) tavoitteeksi.

Paratuberkuloosiselvitys emolehmätiloilla on antanut uutta tietoa paratuberkuloosin esiintyvyydestä maassamme sekä tukenut EELA:n pyrkimystä paratuberkuloosin diagnostiikan kehittämiseksi. Selvitys osoitti paratuberkuloosin olevan harvinainen entisen Lihakunnan alueen emolehmätiloilla. Tarkempi raportointi tapahtuu yhdessä EELA:n kanssa. Hanke on osallistunut EELA:n valtakunnalliseen paratuberkuloosin riskinarviointityöhön.

Sisäloisselvitys emolehmätiloilla antoi uutta tietoa Suomessa vasikoiden mahasuolistoloisten esiintymisestä ja hankkeessa tehtiin malli loistorjuntasuunnitelmalle.

Hyvinvointiohjelmassa kehitettiin hyvinvointi-indeksit naudoille ja sioille. Indeksit luovat pohjan nautojen ja sikojen hyvinvoinnin arvioinnille ja dokumentoinnille. Hyvinvointi-indeksit julkaistaan yleiseen käyttöön myös nettiversioina.

Terveet jalat –ehjä häntä. Erillinen raportti.

7. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Ohjausryhmä on arvioinut hankkeen tuloksia kokouksessaan 18.2.2003. Tavoitteista on jääty tilakohtaisten terveydenhuoltosuunnitelmien määrässä: 500 suunnitelman tavoitteesta on toteutunut 147 kpl. Hankkeen muut tavoitteet on saavutettu.

Hankkeen tuloksista pyydetään ulkopuolisen tarkastajan arvio.

8. HANKKEEN SYNNYTTÄMÄT JATKOTOIMENPITEET (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Terveydenhuoltosuunnitelman malli otetaan keväällä 2003 uusittavan Atria Laatuhihasopimuksen ja kansallisen eläinterveydenhuollon (ETU) käyttöön.

Nupoutus pysyy osana välikasvattamoiden terveydenhuoltoa. Nupoutuslisyistä on tullut A-Tuottajissa pysyvä käytäntö.

Välikasvattamoissa eräkohtainen terveydenhuoltokäynti tulossa osaksi Atria Laatuhihasopimusta.

Pälvisilsan hävittäminen on otettu kansallisen eläinterveydenhuollon (ETU) tavoitteeksi.

BVD:n hävittäminen on otettu kansallisen eläinterveydenhuollon (ETU) tavoitteeksi.

Paratuberkuloosin riskinarviointia jatketaan yhteistyössä EELAn kanssa.

Hyvinvointi-indeksit julkaistaan manuaali- ja nettiversioina v. 2003 (Maatilan Pellervo, Terve eläin -liite ja www.farmit.net), ja jatkokehitystä tehdään Suunnitelmallinen naudanlihantuotanto –hankkeessa.

Terveet jalat –ehjä häntä. Erillinen raportti.

9. HANKKEEN AIKANA TUOTETTU MATERIAALI (esim. julkaisut, esitteet) (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Vasikka nupoksi kivuttomasti. Lihatalous 9/2000
Eläinlääkäreitä koulutetaan terveydenhuoltosuunnitelmien tekoon. Lihatalous 9/2000
Väiveet luultua yleisempiä ulkoloisia lihanaudoissa. Maatilan Pellervo 9/2000
Eläinten terveydenhuolto opeteltava tarkkaan kolmivaihekasvatuksessa. Maatilan Pellervo 10/2000
Loiset kiusaavat nautakarjaa. Maito ja me. 10/2000
Eläinlääkäreiden terveydenhuoltokoulutuskansio 11/2000
Terveydenhuoltokäynti lihanautakasvattamossa. Eläinlääkäripäivät luentokokoelma 11/2000
Turvallinen kumppani –nautanlihantuotannon terveydenhuoltohanke. Eläinlääkäripäivät luentokokoelma 11/2000
Terveydenhuollon mallit lihatiloille. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite. 11/2000
Kuntoluokituksella täsmäruokintaan. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 1/2001 (yhteistyössä lypsykarjaprojektien kanssa)
Neospora caninum nautan abortin aiheuttajana. Tuotantoeläinlääkäripäivät luentokokoelma 2/2001
Tarkalla hoidolla terveet vasikat. Lihatalous 2/2001
Neospora caninum aiheuttaa naudalle luomisia. KMOVet 2/2001
Eläimen lopettaminen ja raadon hävitys. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 2/2001
Kärpästorjunta alkaa maaliskuussa. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 3/2001
Kutinat kuriin. Sarvi ja saparo 3/2001
Opas eläintauteilta suojautumiseen. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 5/2001
Sisäloiset –varteenotettava terveyshaitta. Sarvi ja saparo 6/2001
Väive ja muut ulkoloiset yleisiä nautanlihaa tuottavilla tiloilla. Suomen Eläinlääkärilehti 6/2001
Turvallinen kumppani –projekti tukee tilojen terveydenhuoltoa. Sarvi ja saparo 7/2001
Kansallinen terveydenhuolto – kenen ehdoilla. Lihatalous 7/2001
Terveydenhuoltosuunnitelmalomake itsejäljentävänä manuaaliversiona. 7/2001
Sioille terveet jalat ja ehjät hännät. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 9/2001
Ternivasikkana välitykseen. Paimentorvi 10/2001
Panostukset hyvinvointiin kannattavat. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 10/2001
Kansallinen terveydenhuoltokoulutuskansio. 10/2001
Terveys ja kannattavuus pienestä kiinni. Lihatalous 1/2002
Terveet jalat – ehjä häntä –hanke puolimatassa. Sarvi ja saparo 1/2002
Eläinten käsittely – erottamaton osa emolehmätuotantoa. Hereford –lehti 1/2002
Opas nautojen ensiapuun. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 2/2002
Emolehmien vasikoiden suolistolaiset – selvitys Suomen tilanteesta ja katsaus suolistoloistartunnan arviointiin. Suomen Eläinlääkärilehti 3/2002
A-Tuottajien sioille terveet jalat ja ehjä häntä. Sika-lehti 3/2002
Eläinten hyvinvointia arvioidaan indeksien avulla. Sarvi ja saparo 3/2002
Opas sikojen ensiapuun. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liitteet 3/2002 ja 4/2002
Hyvinvointipäivät. Luentomateriaali 4/2002
Muista tarttuvat taudit ostaessasi eloeläimiä. Nauta 4/2002
Olosuhteiden vaikutus vasikoiden ja lihanautojen hyvinvointiin. Nauta- ja sikatilan olosuhteopas 5/2002
Lähiympäristön vaikutus lihasikojen hyvinvointiin. Nauta- ja sikatilan olosuhteopas 5/2002
Puhdasta vettä, kiitos. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 5/2002
Mittari sikojen hyvinvoinnille. Sika-lehti 5/2002
Kertatäyttöisiin osastoihin myös nautakasvattamoissa. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 6/2002
Ternivasikoiden terveyskyselyn tulokset. Tuottajakirje 6/2002
Ternikasvattamon terveysseurantalomake itsejäljentävänä versiona. Kesä 2002
Nautojen virusripuli mahdollista karsia kokonaan karjoista. Maaseudun tulevaisuus 7/2002

Turvallinen kumppani –hankkeen BVD-kartoitus valmistunut. Sarvi ja saparo 7/2002
Nautojen ja sikojen hyvinvointi-indeksit. Syksy 2002, kevät 2003
Sikojen osteokondroosi. Kirjallisuuskatsaus sikaneuvojille. Syksy 2002
Turvallinen kumppani –hanke selvittää eläintautien esiintymistä. Suomen Eläinlääkärilehti 9/2002
Eläinten hyvinvointi oleellinen osa tuotannon tulevaisuutta. Maaseudun Tulevaisuus 11/02
Hyvinvointimittarit osaksi laatutyötä. Nauta 5/2002
Uusia eväitä suolinkaisen torjuntaan. Maatilan Pellervo. Terve eläin –liite 12/2002
Vasikanhoito-opas 2003. Artikkeleita. Valio 12/2002
Hyvinvointi-indeksi naudoille -lähtökohtana lajinmukaiset käyttäytymistarpeet. Tuotantoeläinlääkäripäivät, luentomoniste 02/2003
A-Tuottajien hyvinvointi-indeksi sioille. Tuotantoeläinlääkäripäivät, luentomoniste 02/2003
Hyvinvointimittarit osaksi laatutyötä. Suomen Eläinlääkärilehti 2/2003

10. ESIIN TULLEET ONGELMAT HANKKEEN TOTEUTTAMISESSA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankesuunnitelmassa asetetut tavoitteet jäivät saavuttamatta terveydenhuoltosuunnitelmien ja nupoutusten määrissä. Molemmilla osa-alueilla tavoitteiden saavuttaminen on todennäköistä lähitulevaisuudessa, koska terveydenhuoltosuunnitelmat tulevat osaksi keväällä 2003 toteutettavaa laatulihauudistusta ja nupoutusten määrä kasvaa ternivasikkavälityksen osuuden kasvaessa. Muilta osin hankesuunnitelmassa asetetut tavoitteet toteutuivat jopa yli tavoitteiden, esim. tulosten hyödyntäminen kansallisessa terveydenhuollossa ja eläinlääkäreiden terveydenhuoltokoulutuksessa.

Varsinaiset ongelmat hankkeen toteutuksessa olivat hallinnollisia. Rahoituspäätöksen viipyminen ja hankkeen loppuvaiheessa ilmenneet aiemmista ohjeista poikkeavat käsitykset Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksessa aiheuttivat runsaasti lisätyötä sekä hallinnon että kirjanpidon suhteen.

11. HANKKEEN TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET HANKKEEN AIKANA

Kustannuslaji	Markkaa	Euroa
Palkka- ja sivukulut	514 800,92	86 583,30
Ostopalvelut ja –palkkiot	71 122,00	11 961,86
Matkakulut	90 082,60	15 150,80
Muut kustannukset, toimistokulut	45 351,14	7 627,51
Muut kustannukset	81 943,22	13 781,86
Bruttomenot yhteensä	803 329,81	135 105,33
Tulot (vähennetään)	- 17 152,47	- 2 884,84
Nettomenot yhteensä	786 147,33	132 220,49

12. HANKKEEN AIKANA TOTEUTUNUT RAHOITUS YHTEENSÄ

Rahoittajan nimi	EU	Valtio	Kunnat	Yksityinen	Muu rahoitus	Oma rahoitus	Yhteensä
A-Tuottajat Oy	46 277,17	46 277,17				39 666,15	132 220,49

Paikka ja aika

Seinäjoki 25.3.2003

Allekirjoitus ja nimen selvennys

Juhana Junnila

LIITTEET _____ kpl